

**32^ο Ενημερωτικό Σημείωμα
Ιούλιος 2022**

Γυναίκες και έμφυλος διαχωρισμός στην εκπαίδευση

Το 32^ο Ενημερωτικό σημείωμα του Παρατηρητηρίου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) εντάσσεται στο θεματικό πεδίο “Γυναίκες και Εκπαίδευση”.

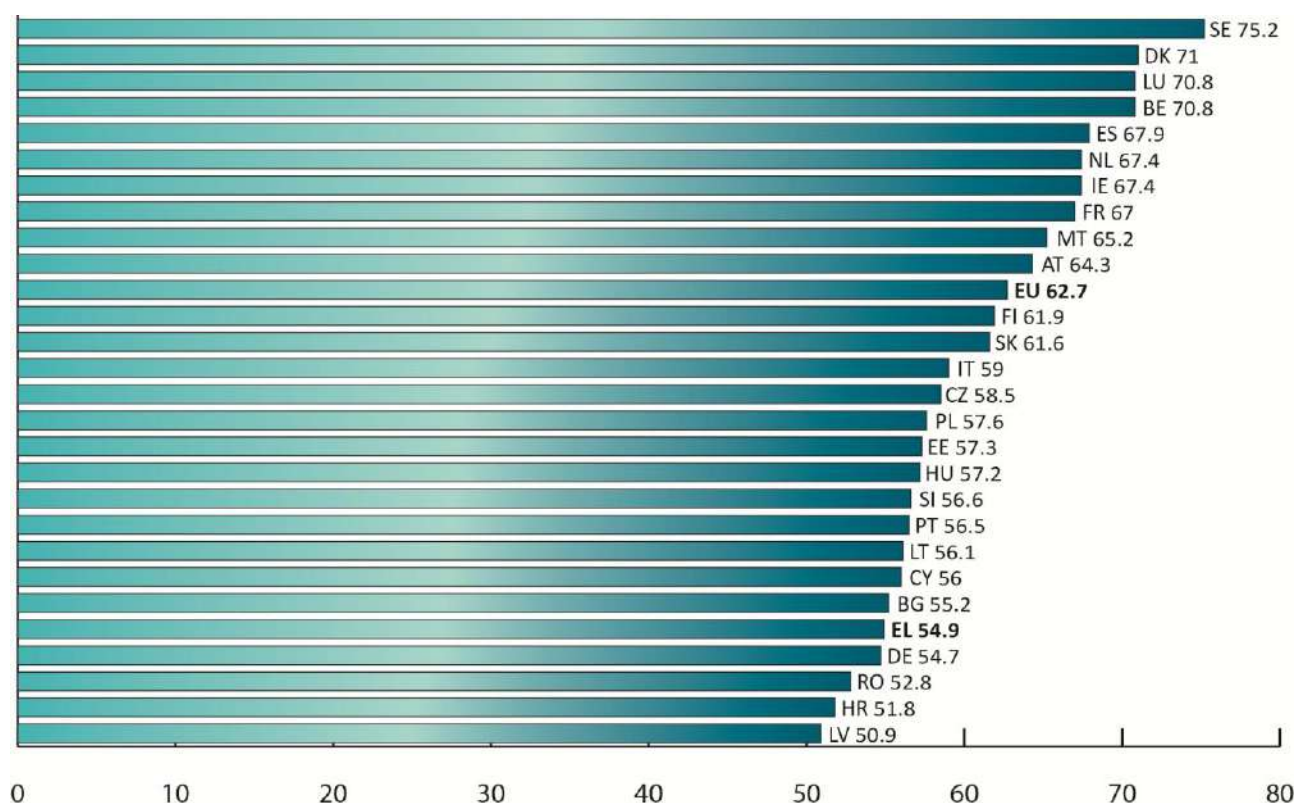
Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία για τις γυναίκες και τον έμφυλο διαχωρισμό στην εκπαίδευση. Τα στατιστικά αντλήθηκαν στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας της ΓΓΔΟΠΙΦ με την ΕΛΣΤΑΤ. Για μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα, χρησιμοποιούνται στατιστικά και από άλλους φορείς εθνικούς και ευρωπαϊκούς.

Η εκπαίδευση είναι μια δια βίου διαδικασία και έχει κρίσιμο ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ευρώπης. Από την προσχολική ηλικία έως την εκπαίδευση ενηλίκων, γυναίκες και άνδρες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν στερεότυπα και διακρίσεις λόγω φύλου που μπορεί να έχουν βαθύ αντίκτυπο στις εκπαιδευτικές τους επιλογές και στα επαγγελματικά τους μονοπάτια. Η άρση αυτών των φραγμών θα έδινε τέλος στον έμφυλο διαχωρισμό στην εκπαίδευση.

Ευρώπη

Ο τομέας «Γνώση» του Δείκτη Ισότητας των Φύλων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Ισότητας των Φύλων (EIGE) μετρά τις ανισότητες των φύλων στο μορφωτικό επίπεδο, τη συμμετοχή στην εκπαίδευση και την κατάρτιση κατά τη διάρκεια της ζωής, καθώς και τον γενικότερο έμφυλο καταμερισμό που παρατηρείται στο πεδίο της εκπαίδευσης. Ο υποτομέας της παρακολούθησης και ολοκλήρωσης της εκπαίδευσης μετράται με δύο δείκτες: α. το ποσοστό γυναικών και ανδρών αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και β. τη συμμετοχή γυναικών και ανδρών στην τυπική ή άτυπη εκπαίδευση και κατάρτιση κατά τη διάρκεια της ζωής. Ο δεύτερος υποτομέας εντοπίζει τον διαχωρισμό των φύλων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξετάζοντας ένα ποσοστό γυναικών και ανδρών μεταξύ των φοιτητριών και των φοιτητών στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας, της πρόνοιας, των ανθρωπιστικών επιστημών και των τεχνών.

Γράφημα 1: Δείκτης Ισότητας των Φύλων/Τομέας «Γνώση» (EIGE, 2021)

➤ Η βαθμολογία της Ελλάδας στον τομέα της γνώσης είναι 54,9 με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο να είναι 62,7, όπως φαίνεται από το ανωτέρω *Γράφημα 1* του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Ισότητας των Φύλων (EIGE) για το έτος 2021 (τα στοιχεία αφορούν το έτος 2019). Η κατάταξη της Ελλάδας στον συγκεκριμένο τομέα ανάμεσα στις 27 υπό σύγκριση χώρες είναι 23^η.

Πίνακας 1: Δείκτης Ισότητας EIGE - Τομέας «Γνώση» – Ποσοστό αποφοίτων από την τριτοβάθμια εκπαίδευση στο σύνολο του πληθυσμού 15 ετών και άνω (EIGE, 2013-2021)

	2021		2013	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Ελλάδα	24%	24%	18%	17%
E-27	25%	26%	20%	19%

Από τα στοιχεία του EIGE που παρουσιάζονται στον *Πίνακα 1* προκύπτει ότι το έμφυλο χάσμα στην εκπαίδευση έχει κλείσει, καθώς το ποσοστό ανδρών και γυναικών αποφοίτων από την τριτοβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό άνω των 15 ετών είναι το ίδιο (24%). Ωστόσο, ο έμφυλος διαχωρισμός στα πεδία σπουδών φαίνεται να ισχυροποιείται τα τελευταία χρόνια (βλ. *Πίνακα 2*).

Πίνακας 2: Δείκτης Ισότητας EIGE - Τομέας «Γνώση» – Φοιτητές/τριες στα πεδία της εκπαίδευσης, της υγείας, των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών και των τεχνών στο σύνολο του πληθυσμού 15 ετών και άνω (EIGE, 2013-2021)

	2021		2013	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Ελλάδα	16%	36%	17%	35%
E-27	21%	43%	21%	42%

Ο έμφυλος διαχωρισμός στην εκπαίδευση, το διάστημα 2013-2021, φαίνεται να εντάθηκε, καθώς το ποσοστό των γυναικών που σπουδάζουν ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, τέχνες και υγεία σημείωσε αύξηση από 35% το 2013 σε 36% το 2021, ενώ το ποσοστό των ανδρών φοιτητών στις ίδιες σχολές μειώθηκε από 17% το 2013 σε 16% το 2021, διευρύνοντας δηλαδή το χάσμα κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες.

Ελλάδα

Θηλυκοποίηση του εκπαιδευτικού επαγγέλματος και αρρενοποίηση της διδασκαλίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Το μερίδιο των γυναικών φοιτητριών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 με αντικείμενο σπουδών την εκπαίδευση αντιστοιχεί σε 82,9% στο προπτυχιακό επίπεδο, σε 87,2% σε μεταπτυχιακό και σε 74,2% στο διδακτορικό. Αντίθετα, το ποσοστό των γυναικών καθηγητριών – ανεξαρτήτως βαθμίδας– στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά το ίδιο ακαδημαϊκό έτος αντιστοιχεί στο 37,5% του συνόλου του διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ της Ελλάδας. Τα φαινόμενα του “glass ceiling” (της “γυάλινης οροφής”) και του “sticky floor” (του “κολλώδους δαπέδου”) είναι εμφανή στα πανεπιστήμια και της Ελλάδας.

Φοιτήτριες

Για την καλύτερη αποτύπωση της θέσης των γυναικών στην εκπαίδευση θα πρέπει να δούμε τις εγγεγραμμένες φοιτήτριες σε όλες τις βαθμίδες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό επίπεδο) σε σχέση με τους εγγεγραμμένους φοιτητές.

Πίνακας 3: Εγγεγραμμένοι/ες προπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες ανά φύλο και εκπαιδευτικό κλάδο (ΕΛΣΤΑΤ, 2019/2020)

2019/2020	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Μερίδιο γυναικών
Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση	259.531	270.578	530.109 (76,9% του συνόλου)	51,0%
Τεχνολογική Εκπαίδευση ¹	89.532	59.896	149.428 (21,7% του συνόλου)	40,1%
Επαγγελματική Εκπαίδευση ²	5.295	1.193	6.488 (0,9% του συνόλου)	18,4%
Εκκλησιαστική Εκπαίδευση	2.499	707	3.206 (0,5% του συνόλου)	22,1%
Σύνολο	356.857	332.374	689.231	48,2%

Παρατηρούμε ότι για το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 ο αριθμός των γυναικών συνολικά στην εκπαίδευση ήταν κατά 3,6% μικρότερος από εκείνον των ανδρών (το συνολικό μερίδιο των γυναικών στην εκπαίδευση ήταν 48,2%, ενώ των ανδρών 51,8%). Ωστόσο, το σύνολο σχεδόν των φοιτητών και φοιτητριών σπουδάζει σε πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα (98,6%), όπου ο αριθμός των γυναικών στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση (51%) ήταν κατά 2% μεγαλύτερος από εκείνον των ανδρών (49%), ενώ στην τεχνολογική εκπαίδευση υπολείπονταν κατά 19,8% (το μερίδιο των γυναικών ανήλθε σε 40,1%, ενώ των ανδρών σε 59,9%).

¹ Φοιτητές/ριες που εισήχθησαν σε ΤΕΙ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018/2019 και συνεχίζουν τις σπουδές τους με το πρόγραμμα σπουδών των κατηρημένων ΤΕΙ, καθώς και φοιτητές/τριες Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

² Στην Επαγγελματική Εκπαίδευση περιλαμβάνονται οι Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού, οι Σχολές Παροχής Υπηρεσιών και οι Καλλιτεχνικές Σχολές.

Πίνακας 4: Εγγεγραμμένοι/ες και κάτοχοι πτυχίου, μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος ανά φύλο (ΕΛΣΤΑΤ, 2019/2020)

2019/2020	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Μερίδιο γυναικών
Προπτυχιακό (ΑΕΙ)				
Εγγεγραμμένοι/ες	117.745	146.279	264.024	55,4%
Πτυχιούχοι/ες	15.234	23.912	39.146	61,1%
Μεταπτυχιακό (ΑΕΙ)				
Εγγεγραμμένοι/ες	33.675	50.402	84.077	59,9%
Πτυχιούχοι/ες	7.935	12.642	20.577	61,4%
Διδακτορικό (ΑΕΙ)				
Εγγεγραμμένοι/ες	16.232	14.935	31.167	47,9%
Πτυχιούχοι/ες	775	822	1.597	51,5%

Από τον παραπάνω πίνακα εξάγεται το συμπέρασμα πως ο αριθμός των γυναικών στην εκπαίδευση στην Ελλάδα το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 υπερβαίνει τον αριθμό των ανδρών. Ο αριθμός των ανδρών είναι μεγαλύτερος από εκείνον των γυναικών μόνο σε ό,τι αφορά τους/τις εγγεγραμμένους/ες σε διδακτορικά προγράμματα (ΑΕΙ), σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες που παρουσιάζονται υπερτερούν αριθμητικά οι γυναίκες. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμός των γυναικών σε προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά προγράμματα (ΑΕΙ) είτε μιλάμε για εγγεγραμμένες είτε για πτυχιούχες φοιτήτριες κυμαίνεται μεταξύ 55,5 - 61,4%. Επίσης για το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 οι γυναίκες κάτοχοι διδακτορικών τίτλων είναι περισσότερες από τους άνδρες. Για την ακρίβεια έχουμε 822 διδακτόρισες έναντι 775 διδακτόρων.

Επιχειρώντας να αποτυπώσουμε την εικόνα που παρουσιάζει η συμμετοχή των γυναικών ανά εκπαιδευτική βαθμίδα στο σύνολο 57 επιστημονικών πεδίων (βλ. Πίνακα 8 στο Παράρτημα) που χρησιμοποιεί η ΕΛΣΤΑΤ για να ομαδοποιήσει το σύνολο των πανεπιστημιακών τμημάτων δημιουργήσαμε τον Πίνακα 5 στον οποίο συμπεριλαμβάνονται τα 57 επιστημονικά πεδία διαχωρισμένα ανά επίπεδο σπουδών και ανάλογα με το μερίδιο των γυναικών που φοιτούν σε αυτά. Έτσι στα γυναικοκρατούμενα πεδία σπουδών περιλαμβάνονται εκείνα τα επιστημονικά πεδία όπου το ποσοστό των γυναικών υπερβαίνει το 60% του συνολικού αριθμού των φοιτητών, στα ανδροκρατούμενα εκείνα τα πεδία όπου το ποσοστό των ανδρών που φοιτούν ξεπερνά το 70% του συνολικού αριθμού των φοιτητών και στα μεικτά περιλαμβάνονται τα πεδία όπου το ποσοστό των γυναικών κυμαίνεται από 30-60%.

Πίνακας 5: Ποσοστό επιστημονικών πεδίων ανά επίπεδο σπουδών και μερίδιο γυναικών (ΕΛΣΤΑΤ, 2019/2020)

	Γυναικοκρατούμενα πεδία σπουδών	Μεικτά πεδία σπουδών	Ανδροκρατούμενα πεδία σπουδών
Προπτυχιακό επίπεδο	35,1% (20/57)	52,6% (30/57)	12,3% (7/57)
Μεταπτυχιακό επίπεδο	47,3% (26/55) ³	40% (22/55)	12,7% (7/55)
Διδακτορικό επίπεδο	21,8% (12/55)	65,5% (36/55)	12,7% (7/55)

Έτσι, παρατηρούμε ότι στο προπτυχιακό και στο διδακτορικό επίπεδο η πλειονότητα των επιστημονικών πεδίων απαρτίζεται εξίσου από άνδρες και γυναίκες (μεικτά πεδία σπουδών). Ωστόσο, παρατηρούμε ότι το 35,1% των επιστημονικών πεδίων στο προπτυχιακό επίπεδο είναι

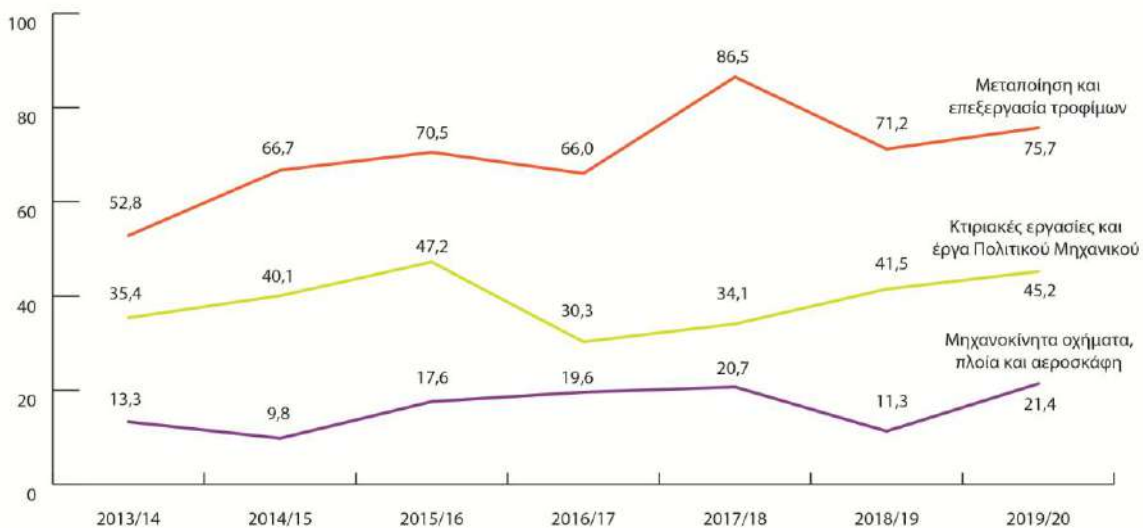
³ Στο μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο αναφέρονται 55 επιστημονικά πεδία καθώς από τα 57 που αναφέρθηκαν στο προπτυχιακό επίπεδο εξαιρούνται τα πεδία της Μηχανικής και Μεταλλοκατασκευών και εκείνο των Υφασμάτων, ρούχων, υποδημάτων, δερμάτων.

γυναικοκρατούμενο, ενώ τα ανδροκρατούμενα επιστημονικά πεδία ανέρχονται στο 12,3 του συνόλου των 57 υπό εξέταση πεδίων. Αντίστοιχα, στο διδακτορικό επίπεδο τα γυναικοκρατούμενα πεδία σπουδών ανέρχονται σε 21,8% (12 στο σύνολο των 55) και τα ανδροκρατούμενα σε 12,7% (7 πεδία σπουδών).

Η μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών αποτυπώνεται και στην αύξηση του αριθμού των επιστημονικών πεδίων στα οποία η πλειονότητα των φοιτητών αποτελείται από γυναίκες (26 από τα 55 υπό εξέταση πεδίων, 47,3%).

Τα ανδροκρατούμενα πεδία σπουδών εμφανίζονται να είναι σταθερά 7 και στα τρία επίπεδα σπουδών. Δεν πρόκειται για τα ίδια 7 πεδία σπουδών, καθώς το μερίδιο των ανδρών παραμένει σταθερό σε όλες τις βαθμίδες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε 5 από αυτά: φυσική, επιστήμες των υπολογιστών, ηλεκτρονική και αυτοματισμός, μηχανοκίνητα οχήματα, πλοία και αεροσκάφη, μηχανική και μεταλλοκατασκευές. Παρατηρούμε, επομένως, ότι οι κλάδοι της μηχανικής, των υπολογιστών και της φυσικής αποτελούν τους σταθερά ανδροκρατούμενους κλάδους.

Γράφημα 2.1: Ποσοστά πτυχιούχων γυναικών από πανεπιστήμια της Αττικής (ΕΛΣΤΑΤ, ακαδημαϊκά έτη 2013/14 - 2019/2020). Κατηγορία ποσοστιαίας απόκλισης μεταξύ πρώτου και τελευταίου ακαδημαϊκού έτους: 8,1%-22,9%.

Από το Γράφημα 2.1 προκύπτει αύξηση άνω των 8,1 ποσοστιαίων μονάδων των πτυχιούχων γυναικών στα πανεπιστήμια της Αττικής από το έτος 2013/2014 έως το έτος 2019/2020 στους τομείς:

α. Μεταποίησης και επεξεργασίας τροφίμων (22,9%), β. Κτιριακών εργασιών και έργων πολιτικού μηχανικού (9,8%), γ. Μηχανοκίνητων οχημάτων, πλοίων και αεροσκαφών (8,1%).

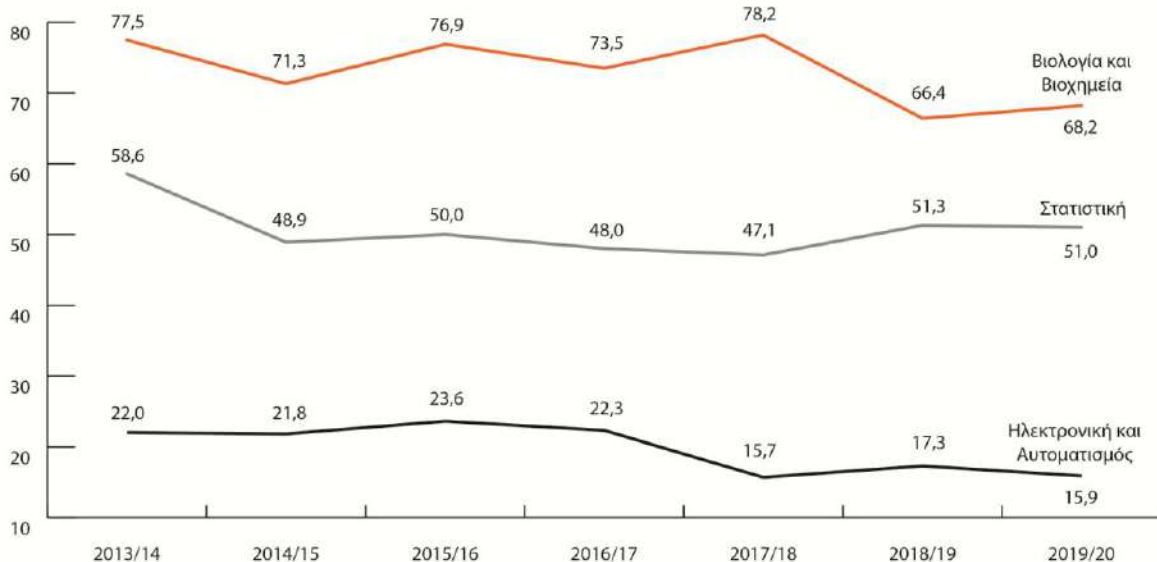
Δύο ακόμα τομείς στους οποίους επίσης παρουσιάζεται σημαντική αύξηση των πτυχιούχων γυναικών σε πανεπιστήμια εντός Αττικής είναι: α. η Γεωλογία (2,9%) και β. οι Επιστήμες και τα Επαγγέλματα του μηχανικού (2,7%).

Γράφημα 2.2: Ποσοστά πτυχιούχων γυναικών από πανεπιστήμια της Αττικής (ΕΛΣΤΑΤ, ακαδημαϊκά έτη 2013/14 - 2019/2020). Κατηγορία ποσοστιαίας απόκλισης μεταξύ πρώτου και τελευταίου ακαδημαϊκού έτους: -0,9%-1,0%.

Μικρότερες διαφορές (αυξήσεις και μειώσεις) εμφανίζονται στους τομείς της Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας όπου τα ποσοστά των πτυχιούχων γυναικών είναι μειωμένα κατά 0,9%, επίσης στον τομέα των Μαθηματικών παρουσιάζεται μικρή αύξηση της τάξης της μίας ποσοστιαίας μονάδας και τέλος, στον τομέα της Φυσικής παρά τις αυξομειώσεις των ενδιάμεσων ακαδημαϊκών ετών, η διαφορά των ετών 2013/14 με 2019/20 είναι μηδενική.

Γράφημα 2.3: Ποσοστά πτυχιούχων γυναικών από πανεπιστήμια της Αττικής (ΕΛΣΤΑΤ, ακαδημαϊκά έτη 2013/14 - 2019/2020). Κατηγορία ποσοστιαίας απόκλισης μεταξύ πρώτου και τελευταίου ακαδημαϊκού έτους: -9,3%-(-6,1%).

Στον Πίνακα 6 αποτυπώνεται η διαφορά του ποσοστού των γυναικών που αποφοίτησαν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2019/2020 σε σχέση με εκείνες που αποφοίτησαν το 2013/2014 κατανεμημένη σε 4 γεωγραφικές περιοχές: Αττική, Νησιά, Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα. Με έντονο πράσινο σημειώνεται η μεγαλύτερη αύξηση του ποσοστού των γυναικών αποφοίτων ανά γεωγραφική περιοχή και με έντονο κόκκινο η μεγαλύτερη μείωση αντίστοιχα.

Απ' ότι παρατηρείται δεν προκύπτει κάποια ομοιόμορφη εικόνα του ποσοστού των γυναικών που αποφοιτούν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση στις 4 υπό εξέταση γεωγραφικές περιοχές.

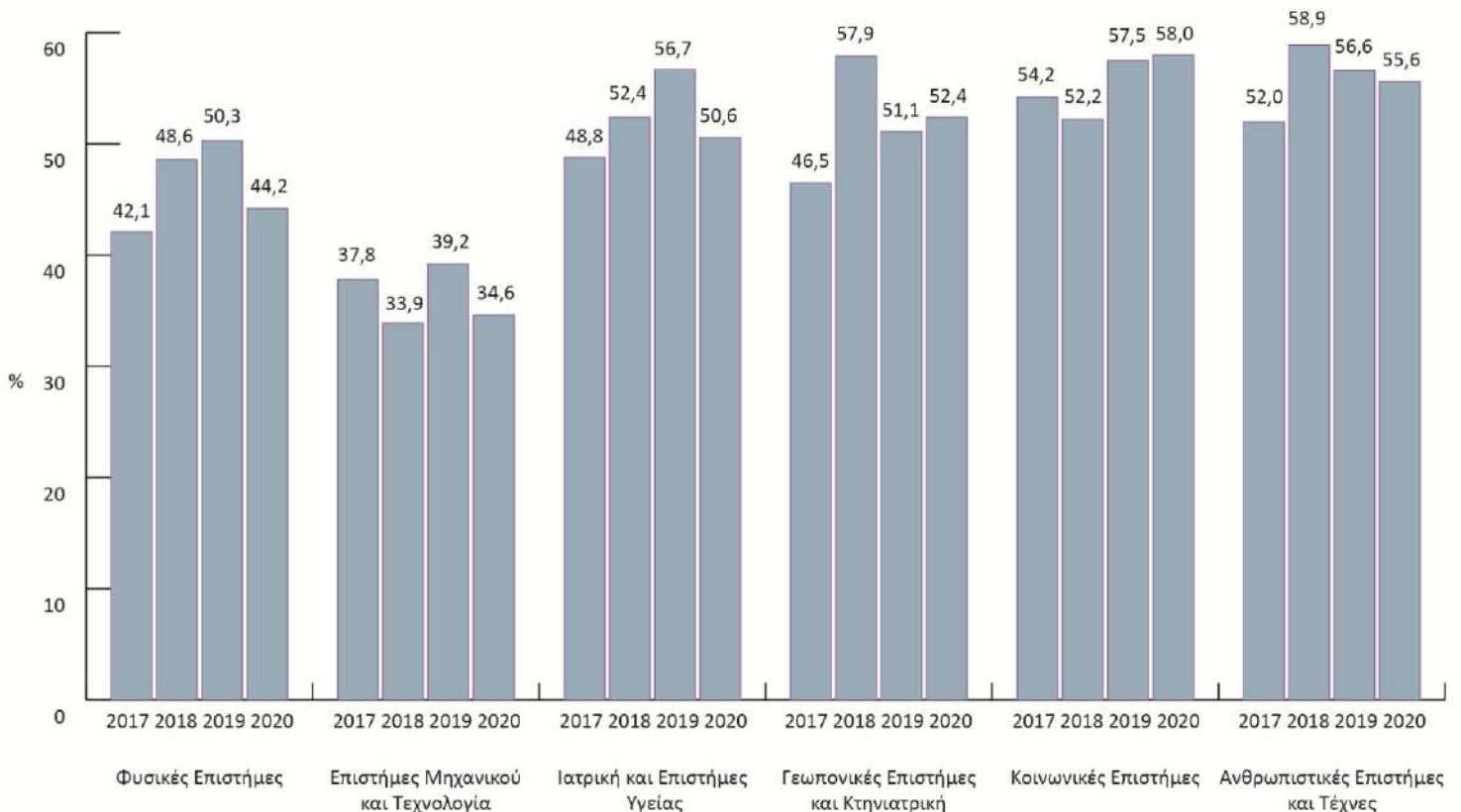
Πίνακας 6: Διαφορά ποσοστού γυναικών αποφοίτων από σχολές θετικών επιστημών ανά γεωγραφική περιοχή (ΕΛΣΤΑΤ, 2013/14-2019/20)

	Διαφορά Αττική	Διαφορά Νησιά	Διαφορά Κεντρική Ελλάδα	Διαφορά Βόρεια Ελλάδα
Μεταποίηση και επεξεργασία Τροφίμων	22,8	13,3	-	-
Κτιριακές εργασίες και έργα Πολιτικού Μηχανικού	9,8	-	-1,9	7,9
Μηχανοκίνητα Οχήματα, Πλοία και Αεροσκάφη	8,0	-	-1,0	-
Ηλεκτρονική και Αυτοματισμός	-6,2	1,1	-3,0	-4,4
Στατιστική	-7,6	-19,0	-	-
Βιολογία και Βιοχημεία	-9,3	-0,5	2,2	-0,5
Μαθηματικά	1,0	15,1	1,8	-8,8
Επιστήμες των Υπολογιστών	10,2 (στοιχεία για τα τελευταία 2 ακαδημαϊκά έτη)	12,8	-3,0	-3,7
Επιστήμες και Επαγγέλματα του Μηχανικού (Προγράμματα ευρέως περιεχομένου)	2,7	9,8	4,6	-3,3
Χημεία	-2,1	9,4	5,5	5,3
Γεωλογία	2,9	-4,9	-9,7	4,4
Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	-1,0	6,0	9,9	-5,4
Χημικά και Χημικές Διεργασίες	-1,8	9,6	9,6	4,1
Φυσική	0,0	0,9	3,1	2,3
Μηχανική και Μεταλλοκατασκευές	-2,2	-	-	0,6
Επεξεργασία Υλικών (ξύλου, χαρτιού, πλαστικού, γυαλιού)	-	5,7	1,9	-
Περιβαλλοντικές επιστήμες	-	2,0	-	-

Συμπερασματικά για τις επιστήμες των μαθηματικών, των υπολογιστών και των μηχανικών παρατηρείται μια ανοδική τάση του ποσοστού των γυναικών αποφοίτων. Ενώ στις επιστήμες της στατιστικής και της βιολογίας/βιοχημείας, καθώς και της ηλεκτρονικής και του αυτοματισμού παρατηρείται μια πτωτική τάση.

Ενώ αναλυτικότερα, το ποσοστό των γυναικών που κατέχουν πτυχίο στα μαθηματικά από πανεπιστήμια της νησιωτικής Ελλάδας αυξήθηκε κατά 15,1%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό από τα πανεπιστήμια της Βόρειας Ελλάδας μειώθηκε κατά 8,8%. Αντίστοιχα, το ποσοστό των γυναικών αποφοίτων του πεδίου της μεταποίησης και επεξεργασίας τροφίμων αυξήθηκε στην Αττική κατά 22,8%, ενώ στα νησιά μειώθηκε κατά 13,3%. Αντίθετα, οι απόφοιτες της στατιστικής μειώθηκαν κατά 19% από τα Πανεπιστήμια της νησιωτικής Ελλάδας και κατά 7,6% από τα πανεπιστήμια της Αττικής.

Γράφημα 3: Μερίδιο (% αριθμός ατόμων) γυναικών νέων διδακτορισμών στα έξι κύρια επιστημονικά πεδία (ΕΚΤ, 2017-2020)

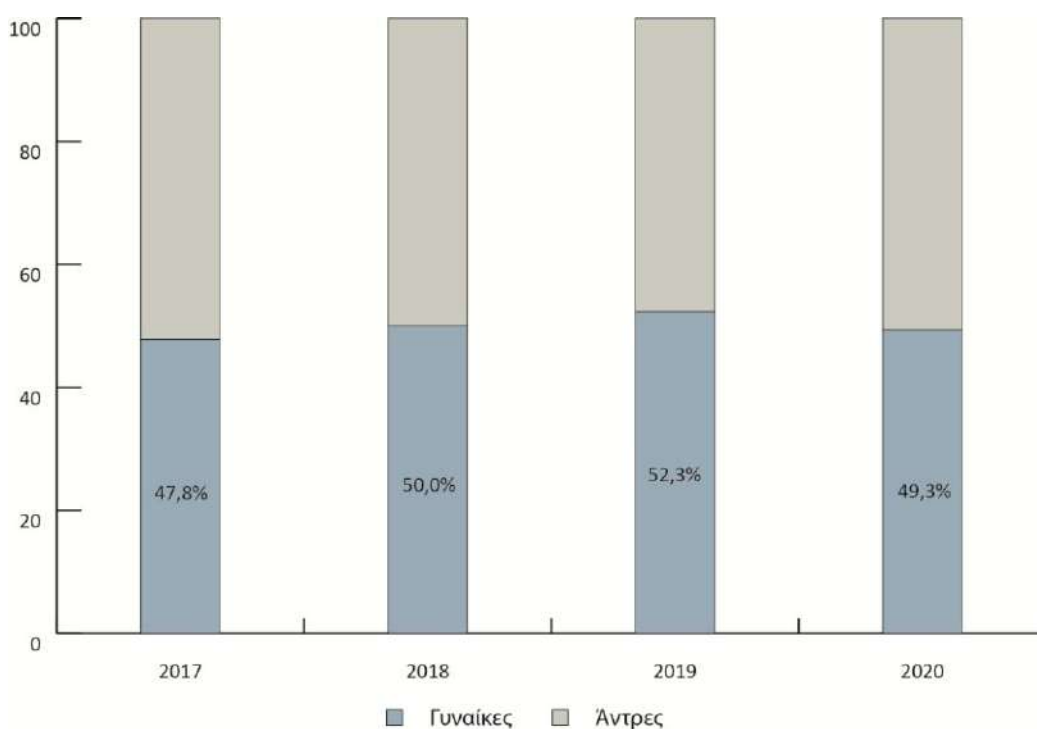

Με βάση τα ανωτέρω στατιστικά στοιχεία των διδακτόρων/ισσών (απονομή διδακτορικού τίτλου από ελληνικό πανεπιστήμιο) για το 2020 η υψηλότερη συμμετοχή των γυναικών σημειώνεται στο επιστημονικό πεδίο των Κοινωνικών Επιστημών (58,0%), ενώ ακολουθούν οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες (55,6%), και οι Γεωπονικές Επιστήμες και Κτηνιατρική (52,4%). Χαμηλότερη συμμετοχή καταγράφεται στα πεδία των Φυσικών Επιστημών (44,2%) και των Επιστημών Μηχανικού και Τεχνολογίας (34,6%).

Διαχρονικά τα ποσοστά των έξι βασικών επιστημονικών πεδίων δεν μεταβάλλονται ιδιαίτερα, εκτός από τις περιπτώσεις των Φυσικών Επιστημών (42,1% το 2017 και 50,3% το 2019) και των Γεωπονικών Επιστημών (46,5% το 2017 και 57,9% το 2019).

Τα μερίδια των δυο φύλων στους νέους/ες διδάκτορες/ισσες, όπως αποτυπώνονται στο Γράφημα 4 παρακάτω, παρουσιάζουν ελάχιστες διακυμάνσεις μεταξύ των ετών. Το 2018 σημειώνεται ισορροπία μεταξύ ανδρών και γυναικών, το 2019 οι γυναίκες φαίνεται να υπερτερούν κατά 2,3%, ενώ το 2017 και το 2020 αυτό αντιστρέφεται υπέρ των ανδρών.

Γράφημα 4: Μερίδιο γυναικών στο σύνολο των νέων διδακτόρων/ισσών (ΕΚΤ, 2017-2020)

Καθηγήτριες

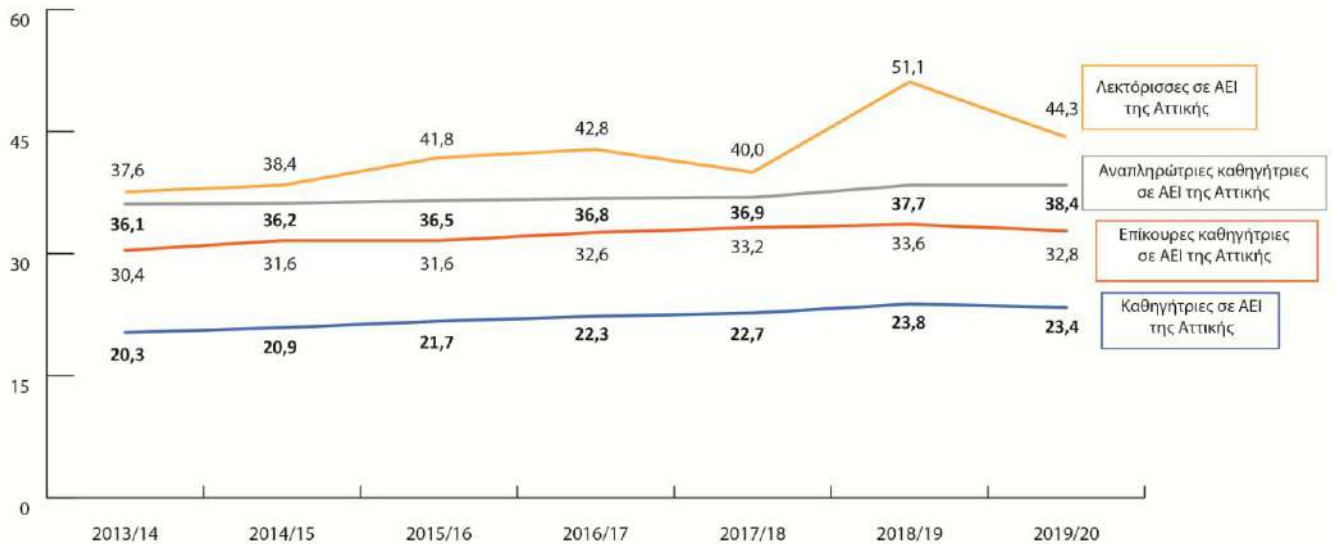
Η αποτύπωση της θέσης των γυναικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει και τον βαθμό συμμετοχής τους στο ακαδημαϊκό προσωπικό, καθώς και την βαθμίδα που καταλαμβάνουν.

Πίνακας 7: Εκπαιδευτικό προσωπικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά φύλο και εκπαιδευτικό κλάδο (ΕΛΣΤΑΤ, 2019/2020)

2019/2020	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Μερίδιο γυναικών
Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση	11.905	7.158	19.063	37,5%
Τεχνολογική Εκπαίδευση (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.)	70	5	75	6,7%
Επαγγελματική Εκπαίδευση	269	131	400	32,8%
Εκκλησιαστική Εκπαίδευση	57	15	72	20,8%
Σύνολο	12.301	7.309	19.610	37,3%

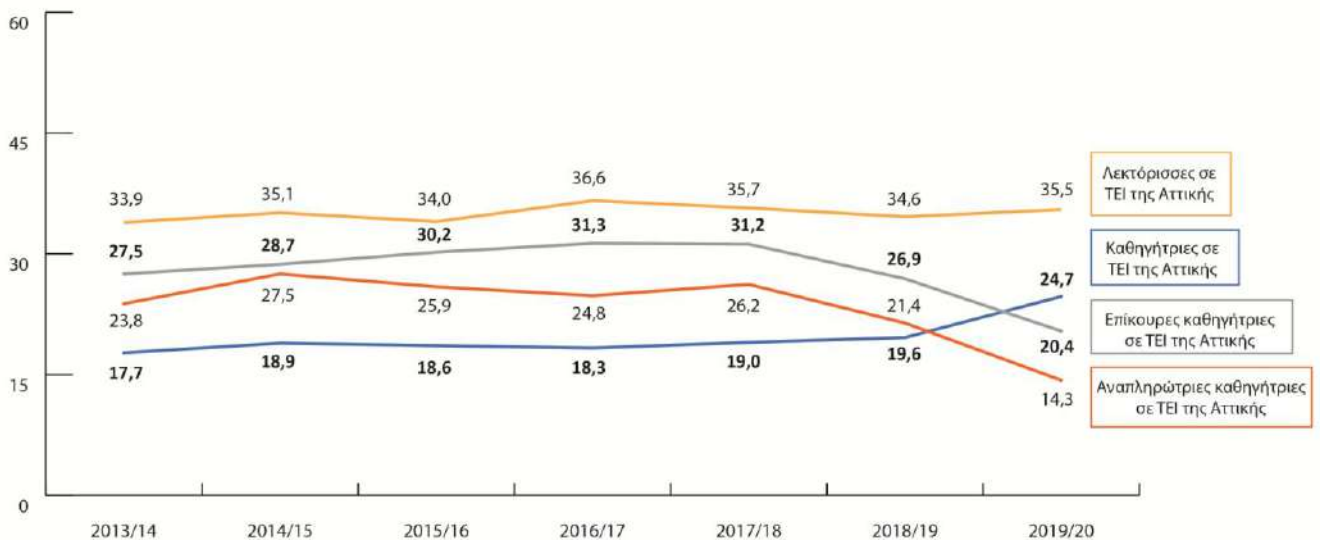
Το εκπαιδευτικό προσωπικό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 φαίνεται να απασχολείται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Ενώ, το μερίδιο των γυναικών στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση παρουσιάζεται χαμηλό, καθώς ανέρχεται σε 37,5%.

Γράφημα 5: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού των γυναικών ακαδημαϊκών στα ΑΕΙ της Αττικής ανά βαθμίδα (ΕΛΣΤΑΤ, 2013/14 – 2019/20)

Παρατηρούμε ότι το ποσοστό των γυναικών ακαδημαϊκών σε ΑΕΙ της Αττικής μειώνεται όσο πιο υψηλά βρίσκονται στην ιεραρχία του ακαδημαϊκού προσωπικού. Το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 το ποσοστό των Καθηγητριών ΑΕΙ Αττικής ανήλθε σε 23,4%, των Αναπληρωτριών σε 32,8%, των Επίκουρων Καθηγητριών σε 38,4% και των Λεκτορισσών σε 44,3%. Διαχρονικά, τα τελευταία επτά έτη, το ποσοστό των γυναικών ακαδημαϊκών φαίνεται να σημειώνει μια σταδιακή αύξηση σε όλες τις βαθμίδες του ακαδημαϊκού προσωπικού.

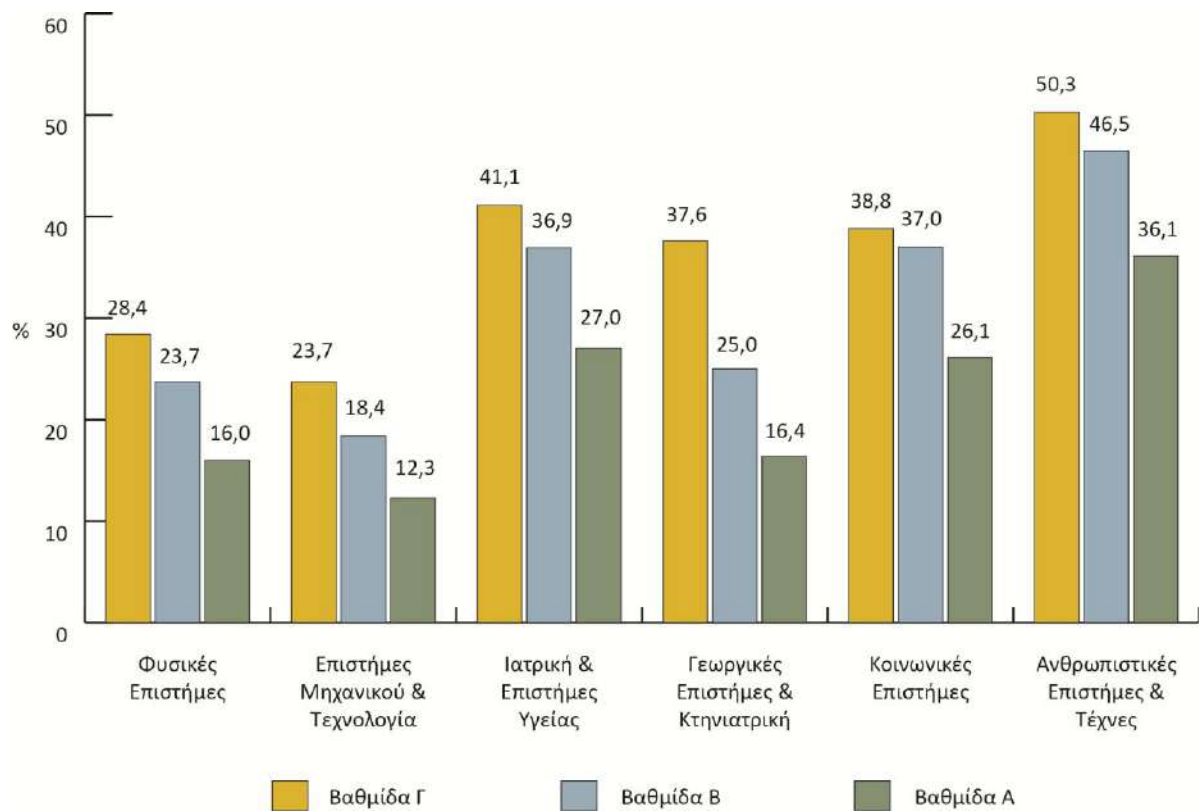
Γράφημα 6: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού των γυναικών ακαδημαϊκών στα ΤΕΙ της Αττικής ανά βαθμίδα (ΕΛΣΤΑΤ, 2013/14 – 2019/20)

Η εικόνα του ποσοστού των γυναικών ακαδημαϊκών σε ΤΕΙ της Αττικής την περίοδο 2013/2014-2017/2018 φαίνεται να είναι αντίστοιχη με εκείνη των ΑΕΙ, καθώς το ακαδημαϊκό έτος 2017/2018 το ποσοστό των Καθηγητριών ΤΕΙ Αττικής ανέρχονταν σε 19%, των Αναπληρωτριών σε 26,2%, των Επίκουρων σε 31,2% και των Λεκτορισσών σε 35,7%. Ωστόσο, η εικόνα διαφοροποιείται τα επόμενα έτη, καθώς τα ποσοστά των γυναικών Αναπληρωτριών και Επίκουρων Καθηγητριών μειώνονται σημαντικά και το ακαδημαϊκό έτος 2019/2020 οι γυναίκες ακαδημαϊκοί ανέρχονται στο 14,3% των Αναπληρωτών/ριών καθηγητών/ριών και στο 20,4% των Επίκουρων. Αντίθετα, το ποσοστό των Καθηγητριών ΤΕΙ Αττικής αυξάνεται κατά 5,1% σε σχέση με το 2018/2019, αγγίζοντας το 24,7% του συνόλου των Καθηγητών/ριων που διδάσκουν σε ΤΕΙ

στην Περιφέρεια Αττικής. Το ποσοστό των Λεκτορισσών που διδάσκουν στα ΤΕΙ της Περιφέρειας Αττικής φαίνεται να παραμένει σχετικά σταθερό, με μικρές αυξομειώσεις στο υπό εξέταση διάστημα.

Γράφημα 7: Ποσοστό γυναικών ανά κύριο επιστημονικό πεδίο και ανά βαθμίδα ακαδημαϊκού προσωπικού στην Ελλάδα (ΕΚΤ για την έκδοση “She figures 2018”, 2016)

Εξετάζοντας το ποσοστό των γυναικών ανά επιστημονικό πεδίο, σύμφωνα με την έκδοση “She figures” του ΕΚΤ με έτος αναφοράς το 2016, προκύπτει ότι οι γυναίκες ακαδημαϊκοί υπέρ-εκπροσωπούνται στην χαμηλότερη βαθμίδα των ανθρωπιστικών επιστημών και των τεχνών. Σε όλα τα υπόλοιπα επιστημονικά πεδία, ανεξαρτήτως βαθμίδας ακαδημαϊκού προσωπικού, οι γυναίκες ακαδημαϊκοί υπό-εκπροσωπούνται. Ο έμφυλος αυτός διαχωρισμός είναι περισσότερο έντονος στα πεδία των φυσικών επιστημών και των επιστημών του/της μηχανικού και της τεχνολογίας, αλλά και όσο οι γυναίκες ανεβαίνουν τις ακαδημαϊκές βαθμίδες.

Παράρτημα

Πίνακας 8: Συμμετοχή γυναικών ανά εκπαιδευτική βαθμίδα στο σύνολο 57 επιστημονικών πεδίων (ΕΛΣΤΑΤ, 2019/2020)

Ακολουθώντας την τυποποίηση του έμφυλου καταμερισμού της εργασίας, με μωβ αποτυπώνονται τα γυναικοκρατούμενα πεδία σπουδών (μερίδιο συμμετοχής των γυναικών άνω του 60%), με πράσινο τα μεικτά πεδία σπουδών (μερίδιο συμμετοχής γυναικών 30-60%) και με κίτρινο τα ανδροκρατούμενα πεδία σπουδών (μερίδιο συμμετοχής ανδρών άνω του 70%).

2019/2020				
α/α	Πεδίο σπουδών ΑΕΙ	Εγγεγραμμένοι/ες προπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες	Μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες	Υποψήφιοι/ες διδάκτορες/ισσες
1	Προγράμματα εκπαίδευσης Νηπιαγωγών	92,6	79,0	71,5
2	Ψυχολογία	84,7	89,2	67,5
3	Εκπαίδευση εκπαιδευτικών βασικού επιπέδου	82,9	87,2	74,2
4	Προγράμματα Κοινωνικής Εργασίας και Συμβουλευτικής	82,1	86,1	82,4
5	Προγράμματα Νοσηλευτικής και Φροντίδας	82,1	82,9	67,4
6	Υγεία (Προγράμματα Ευρέως Περιεχομένου)	82,1	82,9	67,4
7	Ξένες Γλώσσες	80,0	79,5	68,5
8	Σχέδιο-σχεδιασμός	79,1	91,8	40,0
9	Κοινοτικές υπηρεσίες υγιεινής	77,8	77,3	70,8
10	Προγράμματα Βιβλιοθηκονομίας, Τεκμηρίωσης και Αρχείων	74,9	75,5	69,2
11	Υφάσματα, ρούχα, υποδήματα, δερμάτινα	73,0	0,0	0,0
12	Κοινωνιολογία και πολιτισμικές σπουδές	71,2	82,5	60,4
13	Δημοσιογραφία και ρεπορτάζ	70,7	71,6	61,5
14	Φιλοσοφία και Ηθική	67,9	58,7	47,3
15	Θεραπεία και Αποκατάσταση	67,0	74,6	76,8
16	Καλές Τέχνες	66,6	64,4	67,5
17	Ιστορία και Αρχαιολογία	66,2	61,1	58,8
18	Μουσική και θεατρικές σπουδές	65,5	61,2	51,9
19	Μεταποίηση και επεξεργασία Τροφίμων	64,2	65,3	65,5
20	Νομικά	63,7	67,4	53,8
21	Περιβαλλοντικές επιστήμες	60,4	52,2	36,4
22	Βιολογία και Βιοχημεία	60,4	64,6	61,7
23	Φαρμακευτική	60,2	72,8	62,2
24	Οπτικοακουστικές τεχνικές και παραγωγή πολυμέσων	59,9	55,4	55,6
25	Οικιακές Υπηρεσίες	59,9	82,3	41,0
26	Χημεία	59,5	62,8	61,3
27	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	59,5	64,7	54,9
28	Πολιτικές Επιστήμες και προγράμματα αγωγής του πολίτη	59,1	46,2	43,8
29	Οδοντιατρικές σπουδές	58,5	66,3	55,6
30	Οικονομικά, Τραπεζικά και Ασφαλιστικά προγράμματα	56,3	59,9	43,2
31	Κτηνιατρική	56,2	74,5	47,4
32	Θρησκεία - Θεολογία	56,1	39,9	27,8
33	Ιατρική	56,0	67,2	49,6
34	Προγράμματα Marketing (προώθησης αγαθών) και διαφήμισης	54,9	81,2	48,1
35	Αλιεία	53,1	71,8	54,1
36	Δασοκομία	51,7	53,1	53,5

37	Ταξίδια, τουρισμός και ψυχαγωγία	48,9	0,0	0,0
38	Γεωλογία	45,2	44,5	43,6
39	Προγράμματα φυτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής	44,7	52,6	56,2
40	Στατιστική	44,5	46,0	37,7
41	Διοίκηση επιχειρήσεων (Προγράμματα ευρέως περιεχομένου)	44,3	62,7	46,6
42	Προγράμματα Διοίκησης και Διαχείρισης	44,3	62,7	46,6
43	Περιβαλλοντική προστασία (Προγράμματα ευρέως περιεχομένου)	44,2	49,7	58,0
44	Προγράμματα περιβαλλοντικού ελέγχου και τεχνολογία	44,2	49,7	58,0
45	Επεξεργασία Υλικών (ξύλου, χαρτιού, πλαστικού, γυαλιού)	43,7	48,2	38,3
46	Λογιστική και Φορολογία	43,0	52,9	44,0
47	Χημικά και Χημικές Διεργασίες	42,2	32,9	42,9
48	Μαθηματικά	39,0	34,9	36,5
49	Κτιριακές εργασίες και έργα Πολιτικού Μηχανικού	38,0	47,5	38,8
50	Ορυχεία - Εξόρυξη υλικών	35,7	46,4	39,1
51	Φυσική	31,5	27,3	32,1
52	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	27,7	31,8	41,6
53	Επιστήμες των Υπολογιστών	25,1	32,8	25,4
54	Επιστήμες και Επαγγέλματα του Μηχανικού (Προγράμματα ευρέως περιεχομένου)	20,8	34,4	26,6
55	Ηλεκτρονική και Αυτοματισμός	18,9	28,9	21,0
56	Μηχανοκίνητα Οχήματα, Πλοία και Αεροσκάφη	18,9	21,7	18,7
57	Μηχανική και Μεταλλοκατασκευές	14,4	23,0	24,8

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση των στοιχείων είναι η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Ισότητας των Φύλων (EIGE) και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου.

Το **paratiritirio.isotita.gr** είναι ο διαδικτυακός κόμβος της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.) για τη συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και διάχυση στατιστικών δεδομένων και δεικτών που σχετίζονται με τις πολιτικές ισότητας των δύο φύλων.

Σκοπός του είναι η αποτύπωση των έμφυλων διαφοροποιήσεων σε 12 βασικά πεδία πολιτικής και η παρακολούθηση των τάσεων, εξελίξεων στην Ελλάδα σε βάθος χρόνου. Περιλαμβάνει 84 δείκτες φύλου που είτε έχουν υιοθετηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, είτε σχετίζονται με ειδικότερες εθνικές προτεραιότητες. Οι δείκτες συνοδεύονται από τα μεταδεδομένα, καθώς και από έγγραφα που αφορούν σε συναφείς εκθέσεις και μελέτες. **paratiritirio.isotita.gr e-mail: paratiritirio@isotita.gr**